

NOVO

## IZŠLA JE NOVA VIDEOKASETA »ČEBELARJENJE I«

NOVO

Zveza čebelarških društev Slovenije je izdala NOVO videokaseto s filmom

### »ČEBELARJENJE I«

Film je v prodaji na videokaseti VHS. Film je dolg okoli 32 minut in sestavlja skupaj s filmom »ČEBELARJENJE II« zaokroženo celoto o razvoju čebelje družine in delu čebelarja preko celega leta.

Cena videokasete »ČEBELARJENJE I« je za člane brez poštnine 400,00, din za nečlane pa 460,00 din. Cena videokasete z obema deloma skupaj pa znaša za člane 750,00 din in za nečlane 900,00 din.

Na zalogi imamo tudi videokaseti »Vzreja matic« (350,00 din) in »Panjske končnice« (375,00 din).

Kasete lahko pošljemo po povzetju, naročite pa jih na naslov ZČDS, Cankarjeva 3, 61000 Ljubljana, ali po telefonu (061) 210-992.

ZČDS

## Iz društvenega življenja

### JANEZ PISLAK NAGRAJENEC SKLADA PETRA PAVLA GLAVARJA ZA LETO 1991

prof. JANEZ MIHELIC

Nagrada sklada Petra Pavla Glavarja, ki jo že nekaj let podeljuje Zveza čebelarških društev Slovenije, je najvišja nagrada naše organizacije za življenjske dosežke na znanstvenem, publicističnem, strokovnem, pospeševalnem, inovativnem ali gospodarskem področju v čebelarstvu. Do sedaj so to nagrado prejeli le trije nagrajenci.

Letos pa je na skupščini ZČDS, ki je bila 6. aprila 1991 v Ljubljani, prejel to visoko nagrado za gospodarske, strokovne, pospeševalne in inovativne dosežke na področju čebelarstva naš največji čebelar Janez Pislak iz Apač pri Kidričevem. Glede na izredne uspehe, ki jih je pri čebelarjenju dosegel, in glede na velikost njegovega čebelarstva, ki je tudi po evropskih merilih zelo veliko, je nagrada prišla v prave roke. Ko smo ga pred kratkim obiskali, nam je opisal svojo življenjsko in čebelarsko pot.

Janez Pislak, ki ga doma vsi kličejo Janko, se je rodil leta 1934 v vasi Doklece pri Ptujski gori. Ker se je rodil po sončnem

vzhodu in pred sedmo uro zjutraj, mu je po starem verovanju in izročilu babica prerokovala, da bo čebelar. No, ta prerokba se je v celoti uresničila, tako da je postal celo največji slovenski čebelar. Že kot majhen otrok je kazal veliko veselje do kmetijstva in do pametnega gospodarjenja. Najprej je kot majhen fantič gojil majhne petelinčke in kokoši, ker pa od njih ni bilo dovolj koristi, jih je zamenjal z ovco. Med tem pa se je že spoprijateljil s starim čebelarjem Antonom Rincem s Ptujске gore. Pomagal mu je ogrebat roje in čebelariti, in ko je za plačilo dobil kos medenega sata, se je ob prvem ugrizu vanj odločil, da bo čebelar. Sladak in topel med je bil za otročaje, ki niso bili vajeni sladkarij, nekaj božanskega.

Svojo veliko željo je zaupal očetu, ki mu je povedal, da je nekoč tudi sam čebelaril in da zna še vedno plesti koše iz slame. Kmalu jih je znal tudi Janez. Sedaj je potreboval samo še čebele in postal bo čebelar.

Vendar pa roji tudi takrat niso bili zastojni, in ker ni imel denarja, je moral na čebele še malo počakati. Ko je šel k birmi, mu je boter namesto darila dal tisoč dinarjev. Janez pa se je z denarjem takoj napotil k staremu čebelarju Rincu in sklenila sta kupčijo. Še isti večer je stari čebelar že prinesel roj čebel v košu, ki mu ga je bil pustil Janez. Naslednje leto pa so v čebelnjaku stali že trije koši.

Kot najstarejši sin bi moral Janez doma prevzeti kmetijo. Vsi so ga že pripravljali na to, zato je imel po običaju štiri učitelje. Obrnilo pa se je drugače. Ko so pozimi izdelovali različno leseno orodje, so se vsi skupaj zbrali ob peči. Prišli so tudi strici in občudovali so Janeza, kako spretno je s stricem Hanzekom izdeloval štile. Videli so, da ima tudi veselje za delo z lesom, in sklenili so, da ga bodo dali v uk za mizarja. Starejša sestra Ida mu je na Ptuj kmalu našla mizarkega mojstra in oče ga je odpeljal v uk. Tri leta je delal kot vajenec, vsako leto pa je šel za tri mesece v šolo. Že prvo leto svoje vajeniške dobe je naredil prve tri AŽ panje po vzorcu, ki mu ga je prinesel čebelar Mauser. Kasneje je tudi zanj izdelal dvanajst panjev. Tako je leta 1952 že prestavil prve družine iz košev v AŽ panje. Izdelal si je tudi lepo izrezljan čebelnjak za štiriindvajset panjev. Ko je leta 1954 odšel k vojakom, je bilo v čebelnjaku že šestnajst Žnidaršičev, polnih čebel, ostali pa so bili še prazni. Čebele je prepustil svojemu prijatelju. Ko je prišel iz Varaždina na dopust, je bil čebelnjak že do zadnjega panja naseljen s čebelami. Iztočila sta tudi nekaj medu. Naslednje leto pa se je zgodilo nekaj, česar še do danes ni pozabil. Leta 1957 so se čebele lepo razvijale, zalege je bilo obilo in kazalo je na dobro letino. April je bil topel in cvetelo je že vse sadno drevje. Nenadoma pa je 28. aprila v dveh dneh zapadlo več kot štirideset centimetrov snega. Težak sneg je položil večino sadnega in drugega drevja, čebelarji so bili obupani, z njimi pa tudi kmetje. Ker je sneg obležal več dni, so čebele seveda množično zapuščale panje in iskale vodo. Pred čebelnjaki je bilo v snegu za prst na debelo mrtvih čebel, nihče pa čebelarjem ni svetoval, naj žrela panjev zama-



Janko s svojo prizadevno ženo pred novo trgovnico s čebeljimi pridelki, ki sta jo odprla na Ptuj.

šijo s snegom in čebele krmijo z redko raztopino. Tako je Janez obupal in bil prepričan, da je z njegovim čebelarjenjem konec, saj se je skozi ulice lepo videlo žrelo panja. K čebelam ni šel več do cvetenja kostanja, rekel si je, kar bo, pa bo. In skoraj se je zgodil čudež. . . Ko je odprl prvi panj, ni mogel verjeti svojim očem. Čebele so že belile zadnjo mrežico. Panji so bili polni medu. Čebelam je bridka izkušnja dala novih moči in v mesecu in pol so nadoknadle izgubljeno, k temu pa so pripomogle tudi dobre mlade matice. Že na kostanju je od štiriindvajsetih panjev natočil en sod in dve kanti medu, nato je zamedila še hoja, ki jo je stočil še štiristo kilogramov, jeseni pa je iz panjev iztočil še dvesto kilogramov. Tako je bilo to leto odločilno zanj in odločil se je, da bo čebelarstvo še povečal.

Leta 1958 je z denarjem, ki ga je dobil od medu, naredil čebelnjak za 48 panjev, po šestnajst panjev v eni vrsti. Medtem se je izučil tudi za mizarja in leta 1959 dobil naziv mojstra. Pred tem pa je moral opraviti še štiri leta pomočniške dobe. Leta 1966 je odprl lastno delavnico, medtem pa se je tudi poročil. Že pred tem je vsako zimo

izdeloval AŽ panje, z Medexom pa je pričel sodelovati že leta 1960. Tedaj je na vseh 72 panjih začel smukati cvetni prah. Kmalu je pričel pridobivati tudi matični mleček. Povečal je število panjev in opustil mizarško obrt ter se posvetil predvsem čebelarstvu, tudi zaradi večjega dohodka, ki ga je v tistih časih čebelarstvo dajalo, seveda, če je čebelar prideloval tudi ostale čebelje pridelke. Ker je bil dober čebelar, je število panjev hitro rastlo. Pridobil si je tudi nekaj sodelavcev in se v glavnem posvetil pridelavi matičnega mlečka.

Izpopolnil je tehnologijo čebelarjenja, predvsem pa pridobivanja matičnega mlečka. Z nekaterimi spremembami je tudi izboljšal AŽ panj. Pred nekaj leti je večino panjev prestavil na prikolice, s katerimi prevažajo čebele na paše oljne ogrščice,

akacije, na kostanj, pa tudi na gozdne paše na Pohorje. Kakor povsod, je v zadnjih letih kriza tudi v čebelarstvu, cene čebeljih pridelkov so nizke in Janez le težko krije vse stroške čebelarjenja. No, tudi časi krize minejo, potrebno se je prilagoditi in potem že nekako gre naprej, pravi. Danes ima že več kot dva tisoč panjev. Pravi, da jih prodajal ne bo, ker so družine prepceni. Zaposlenih ima devet delavcev, ki delajo pozimi v mizarški delavnici, poleti pa pridelujejo tudi matični mleček in vzrejajo matice. Pred leti je namreč pričel tudi z vzrejo matic, tako da jih že letos namerava vzrediti okoli dvajset tisoč. Nekaj tisoč jih bo tudi izvozil, celo na daljno Japonsko. To pa je velik uspeh tudi za slovensko čebelarstvo, za Janeza Pislaka pa še posebno veliko priznanje za kakovost.

## IZ KRONIKE (II.)

V prvem zapisku »Iz kronike« smo predstavili tudi Štirmoža iz Polhovega Gradca, ki se je 1873. med prvimi prijavil za naročnika »Slovenske čebele«. Tudi čebelarstvo »Dolomiti« kaže 117 let kasneje ob praznovanju 70-letnice obstoja čebelarske organizacije v kraju in 10-letnice otvoritve Doma čebelarjev v Polhovem Gradcu neke odlike, ki jim skoraj ni para.

– Na novi razglednici Polhovega Gradca je tudi slika Doma čebelarjev, ki leži na podnožju Polhograjske gore, znane izletniške točke (824 m). Turistično društvo »Blagajana« se je predlogu društva rado odzvalo. Upodobitev se je društvu zdela potrebna tudi zato, ker je v brošurici »Polhograjska gora« (1980) zapisano, da »idilčno pot na Goro takoj na začetku skazita nova stavba in peskokop.« Dejansko pa Dom čebelarjev domalega v celoti skriva nekdanji peskokop, tako da tvori skladno celoto z naravnim okoljem.

– Vzhodno od Doma je bilo 1983 posajenih 12 medovitih dreves (iz drevesnice v Medlogu), ki so sedaj že visoka in v okras: pet vrst javorjev (dve vrsti ostrolistnega javora *Acer platanoides*, beli javor *A. pseu-*

*doplatanus*, ameriški javor *A. negundo* ter *A. saccharinum*), tri vrste lip (lipa *Tilia platyphyla*, lipovec *T. cordata*, *T. tomentosa*), jesen *Fraxinus excelsior*, jerebika *Sorbus aucuparia* ter dve okrasni vrsti robinije (*Robinia pseudoacacia*) z rdečima cvetovoma. Leta 1990 so posadili še dve sadiki poznocvetoče sorte akacije *rosacin*, dobavljene iz Madžarske.

– V »Slovenskem čebelarju« (1990/6) je izšel prvi zapis »Iz kronike« z veliko sliko Doma čebelarjev in opis nekaterih značilnosti Polholgrajskih Dolomitov.

– Določilo iz prejšnjega stoletja, da kmetje, dijaki, učitelji, upokojeanci, duhovniki plačajo le polovico naročnine za strokovno glasilo »Slovenska čebela«, je društvo udejanilo tako, da so člani in nečlani s pet ali manj čebeljih družin prejeli zastoj letvice za zatiranje varoe.

– Tradicionalni izlet na kramarski semenj v Pliberku, ki ga vsako leto organizira predsednik društva Vinko Zibelnik, smo ob 10-letnici v splošno zadovoljstvo popestrili z obiskom čebelarstva Hmezad v Medlogu.

– Ob podelitvi odličja Anton Janša prve stopnje sem v nagovoru, objavljenem v